

Vankiladiakoni Tuula Karjalaisen haastattelu

[00:00:08] Sakari Häkkinen: Tuula Karjalainen, lämpimät onnittelet sinulle diakonian kultaisesta ansiomerkistä.

[00:00:18] Tuula Karjalainen: Kiitos Sakari. Olen hirveän hämmästynyt ja hämmentynyt koko asiasta enkä meinannut uskoa, että minulle tällainen myönnetään ja että se on jostakin esitetty. Mutta kun siitä selvisin, niin ajattelin, että hienoa kun vankilatyötä kirkossa tällä tavalla arvostetaan. Kiitos!

[00:00:41] Sakari: Olet ollut aika pitkään vankiladiakonina. Kerropa, kuinka kauan.

[00:00:48] Tuula: Olen tullut tähän 1.8.1987. Opiskeluaikana olin kokonaisen kesän diakoniaopistosta tässä (Pelson) vankilassa. Jotenkin olen aina ajatellut, että se oli hirveän hieno tilanne. Sain hyvän perehdytyksen kaikkeen täällä jo opiskeluaikoina. Tässähän minä olen nyt yli 30 vuotta ollut.

[00:01:25] Sakari: Ja sitä ennen sinulla on ollut seurakuntakokemusta siellä Vaalassa, sinun kotiseudullasi?

[00:01:31] Tuula: Sitä jotenkin tässä vaiheessa ajattelee vähän enemmän taaksepäin ajatellen, että kasvoin kahden pikkuveljen kanssa miesten maailmaa ja sitten seurakuntanuorissa olin ja tehtiin paljon etsivää työtä. Kaduilla käytiin tanssipaikoilla jakamassa traktaatteja. Sitten kun tulin valituksi Vaalan seurakuntaan nuorisotyöntekijäksi niin jatkoimme tämänkaltaista työtä ja käytiin laulamassa täällä vankilassa pitämässä hengellisiä tilaisuuksia seurakunnan työntekijän kanssa. Sitten olin muutaman vuoden Vaalan seurakunnassa diakoniatyöntekijänä ennen tänne siirtymistä. Ajattelin, että kun kerran täällä oli paikka auki ja oli haettu jo aikaisemminkin diakonia, mutta ei kukaan tullut valituksi, niin siirryin tähän, kun oli pari pientä lastakin. Oli sitten helpompi järjestää päivähoitoasioita. Tässä olen viihtynyt.

[00:02:35] Sakari: Merkin perusteluissa todetaan, että sinä olet hoitanut työsi tunnollisesti, ahkerasti ja hyvin saavuttaen vankien ja henkilökunnan luottamuksen ja ollut aidosti kirkon edustajana vankilassa pitäen esillä kirkon hengellistä sanomaa vierastamatta kuitenkaan muiden uskontojen ja uskontokuntien edustajia ja heidän

näkemyksiään. Olet työssäsi kohdannut suuriin vaikeuksiin joutuneita ihmisiä, ja monelle heistä olet ollut erinomainen tuki ja turva heidän elämänsä asioiden järjestämisessä. On paljon sanottu näin lyhyessä määritelmässä, että minkälaista työtä vankilassa on ollut. Mikä siinä työssä on ollut, että miten olet jaksanut noinkin rankassa paikassa kuin vankilassa olla töissä niin kauan?

[00:03:30] Tuula: Täytyy ajatella, sillä tavalla, että kun opiskelijatyttönä olin tulossa ensimmäistä päivää tänne. Tein miten ”ei saisi tehdä”, että otin peukalon paikan Raamatusta ja sieltä nousi Matteuksen evankeliumista ne sanat, että ”minä olin vankilassa ja te tulitte minun tyköni”. Se on ollut minulle aina tärkeä kohta ja siinä tärkeää on erityisesti ”tulitte minun tyköni”, eikä vain kävitte. Arvostan paljon sitä, että seurakunnat käyvät ja vierailevat täällä. Se on elämässäni tärkeää, koska tykkään olla ihmisten kanssa ja tiedän, että joka ikinen näistä miehistä täällä on Jumalalle rakas. Vuosien varrella sain myös sellaisen Raamatun kohdan heprealaiskirjeestä, kun kerran odotin porukkaa tuolta pihalta, katselin kappelin kalterien välistä, ja kirjeestä tuli kohta ”ei kukaan saisi jäädä taipaleelle”. Nämä ovat sellaisia asioita, joista itse saan voimaa. Tiedostan, että joku muu johtaa tätä työtä ja olen tässä ns. työrukkanen. Ihmisistä saan voimia tähän työhön.

[00:04:57] Sakari: Sinun työssäsi on tietysti tärkein kohderyhmä ja ihmiset, joidenka parissa sinä sydämellesi teet työtä on vangit ja vankien omaiset. Mutta myös nämä seurakunnat, jotka tekevät vierailuja, niin olet siinä tärkeä linkki ja samoin myös vankilan henkilöstön ja johdon luottamuskin on kyllä heijastunut siitä kuin joskus olen päässyt sinun työpaikallasi käymään ja keskustelemaan henkilökunnan kanssa. Se näkyy selvästi se kuinka paljon kirkon työtä ja sinun työtäsi vankiladiakonina siellä arvostetaan.

[00:05:39] Tuula: Kirkon työ on hirvittävän tärkeää työtä. Harmittaa vähän tämä Rikosseuraamuslaitoksen linjaus. Jos se menee läpi sellaisenaan, mitä sitä on nyt parikymmentä vuotta ajettu, niin pappien virat jäävät varmaan täyttämättä vankiloissa. Vankiloissa, aivan niin kuin täällä Pelsolla, lähti viimeinen vakituinen vankilapastori toiseen vankilaan töihin ja paikkaa ei ole täytetty eikä varmaan täytetä. Rise kyllä arvostaa tätä työtä, mutta ei kenties haluaisi maksaa palkkaa. Itse koen, että kun tulin tänne, niin minulle sanottiin että ”ei meidän tarvitse kuunnella sua, sä et oo meikäläisiä”.

Se tuntui todella pahalta, mutta kun paikkansa täällä sai raivattua, niin koen, että tätä työtä arvostetaan.

[00:06:36] Sakari: Arvostus näkyy muun muassa siinä, että vuonna 2007 vankeinhoitolaitos eli Risen edeltäjä, valtion laitos, on myöntänyt sinulle vankeinhoidon ansioristin.

[00:06:49] Sakari: Mirva jatkaa tästä.

[00:06:51] Tuula: Saanko tuohon jatkaa vielä, että nimenomaan yksin en tätä työtä tee. Seurakunnat ovat vahvasti läsnä tekemällä vierailuja ja ottamalla vastaan vapautuvia ihmisiä, tekevät työtä vankien perheiden parissa. He ovat myös yksi voimaannuttava seikka minulle, vuorovaikutus ja yhteistyö heidän kanssaan. Toivon, että voin olla seurakuntien työntekijöiden ja vapaaehtoisten tukena, mutta he ovat myös minulle erittäin tärkeä linkki ja muutaman kerran vuodessa lähetän kirjeitä kaikille yhteistyötahoille, että ollaan yhdessä työssä mukana.

[00:07:45] Mirva Kuikka: Niin tässä äskeisenä haastattelijana oli Sakari Häkkinen sieltä Kuopion hiippakunnasta ja sen takia me ollaan tässä Sakarin kanssa molemmat äänessä ja haastattelemassa Tuulaa, kun ollaan molemmat sellaisessa paikassa, että saadaan olla ylpeitä Tuulasta.

[00:08:04] Mirva: Sakari on Kuopiossa hiippakunnassa ja Vaala kuului aikaisemmin Kuopion hiippakuntaan ja nyt tämän vuoden alusta sitten Vaala on siirtynyt Oulun hiippakuntaan, ja me olemme saaneet Tuulan sitten meidän työyhteisöömme. Olemme kyllä todella iloisia siitä, että se on näkynyt meidän työyhteisössämme ja WhatsApp ryhmässä, että valitettavasti ei vielä kauhean paljon livenä, koska on ollut nämä rajoitukset voimassa. Mutta Tuula kerro vielä vähän lisää, miten näet tuon kirkollisen työn merkityksen ja diakoniatyön merkityksen nimenomaan vankilassa ja vankilaan?

[00:08:46] Tuula: Jos kirkollinen työ ja diakoniatyö puuttuisi täältä vankilasta, niin täältä puuttuisi todella iso osa. Yhden vangin sanoilla, jotka hän lausui raamattupiirissä keväällä: "täällä voi puhua rehellisesti". Ei tarvitse ajatella, että tästä tehdään joku vankitietorekisteriin merkintä ja sitten se vaikuttaa jossakin, että pääsenkö avotuloon tai lomille. Tiedetään, että nämä asia jäävät tähän. Vien asioita vain vangin pyynnöstä

eteenpäin. Se, että vangit tietävät kotiseurakunnan olevan olemassa jokaiselle. Kun mennään jonnekin sitten vapautumisen jälkeen, niin siellä on olemassa ihmisiä, jotka ottavat vastaan. Voi mennä toimistoon ja tiedetään, milloin siellä on diakoniatyöntekijät paikalla ja voi varata ajan myös etukäteen. Yhteydet toimivat. Kirkko ei ole kolmas sektori, vaan olemassa joka paikkakunnalla ja tärkeinä läsnä. Hyvin usein tehdään yhteisiä verkostopalavereja sosiaalityöntekijän ja erityisohjaajien kanssa. Teemme suunnitelmia vapautumisen varalle ja myös vankilassa olon ajalle. Joillakin on hyvin pitkät tuomiot ja joillakin voi olla lyhytkin tuomio, mutta aika täällä voi olla hyvin raskasta erilaisista elämäntilanteista johtuen.

[00:10:53] Mirva: Eli hyvin kokonaisvaltaista on se kohtaaminen myös siellä vankilassa.

[00:11:01] Tuula: Nythän koronan aikana vierailijoita ei ole otettu vastaan. Se on minusta erittäin surullinen asia, että meillä ei ole esim. papin palveluja käytettävissä. Vaalan seurakunnan kirkkoherra Vesa Tapio-Palokangas on käynyt täällä kerran kuukaudessa ottamassa porukkaa vastaan ja pitänyt ehtoollismessun, mutta nyt hän ei ole täällä päässyt käymään. Olemme olleet siltä osin vain minun sunnuntaihartauksieni varassa.

[00:11:31] Mirva: Kiitos. Annan vielä Sakarille viimeisen kysymyksen.

[00:11:35] Sakari: Lähin työkaverisi siellä vankilassa on vankilan henkilökunta niin kuin tuossa äsken sanoit. Kuitenkaan et ole vankilan palveluksessa vaan kirkon palveluksessa. Miltä tuntuu olla kahden herran palveluksessa kirkon työntekijänä vankilassa? Minkälaisia ajatuksia se herättää?

[00:12:03] Tuula: No hyviä ja vaikeita, haastavia asioita. Vuosien varrella yhä enemmän on eriytetty tätä. Nyt kun siirryin Oulun hiippakuntaan, niin työterveyshuolto katkesi vankilan suhteen. Toisaalta saan kaikki sieltä kirkon puolelta. Haluaisin sanoa tähän yhteyteen lyhyesti senkin vangin sanoin: ”Sinullahan on koko kirkko sun takana”. Se oli hyvin kunnioittavasti sanottu, että voin olla tuomassa kirkon tänne vankilaan konkreettisesti, että on itse elävä esimerkki siitä, että todellakin kirkko välittää. Jumala on olemassa ja hän pitää huolta.

[00:12:54] Sakari: Se on totta. Sinä olet koko kirkon edustaja siellä vankilassa. Se sinusta myös näkyy. Henkilökohtainen usko, vakaumus ja se, että sinä turvaat itse Jumalaa, näkyy sinun elämässäsi ja työssäsi siellä, vaikka se ei aina niin kovasti julistamista olisikaan vaan sitä arkista ongelmien kuuntelemista ja muuta. Kiitos paljon tästä haastattelusta!

[00:13:20] Mirva: Kiitos Tuula ja kiitos Sakari!